

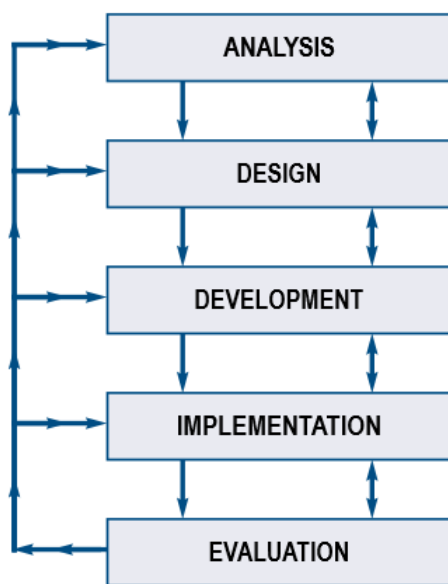

الگوی عمومی طراحی آموزشی

ADDIE

تهیه کنندگان : دکتر حسین کریمی مونقی، زهرا منصوریان، حورا اشرفی فرد

عناصر و مولفه های الگوی ADDIE

متخصصان طراحی آموزشی، این الگو را نوعی الگوی عمومی یا عام می دانند. شاید به این دلیل که:

- ساده است و تقریباً همه‌ی مولفه‌هایی که در سایر الگوهای طراحی آموزشی وجود دارد، در آن یافت می‌شود.
- در تمامی رویکردهای یادگیری قابل استفاده است. به عبارت دیگر، این الگو را می‌توان بر اساس مفروضه‌های رویکردهای متفاوتی چون رفتارگرایی، شناخت‌گرایی و ساختن‌گرایی به کار گرفت.
- برای هر نوع آموزش اعم از عمومی، تخصصی، فنی و نیروی انسانی قابلیت کاربرد دارد.
- تمام حیطه‌های یادگیری اعم از شناختی، روانی-حرکتی و عاطفی و انواع بازده‌های یادگیری را زیر پوشش قرار می‌دهد.
- برای هر نوع یادگیری اعم از سنتی و الکترونیکی، قابل استفاده است.

۴. در اینجا شاخص‌های نتیجه‌ی یادگیری خاص وجود دارد، و رویکرد ارزیابی هر دو قابلیت اطمینان و اعتبار را نشان می‌دهد.

۵. محتوای آموزش براساس توسعه داده‌های تجربی است.

۶. طراحی برنامه‌درسی آموزشی نیاز به کارگروهی دارد.

۷. هدف از ADDIE این است که به عنوان یک راهنما یا نقشه راه به طراح برای دستیابی به بهترین راه‌حل آموزشی ممکن کمک میکند.

اگرچه مراحل مدل ADDIE به صورت دستور خطی نوشته شده است اما قابل تکرار و دوره‌ای است. ADDIE یک چرخه است. این به این معنی است که به اندازه کافی انعطاف‌پذیر است که اجازه می‌دهد هر کسی، در هر زمان دوباره یک گام را تکرار و آن را اصلاح کند.

مرحله اول: تحلیل

تجزیه و تحلیل مرحله‌ای است که در آن مشکل شناسایی شده و طراح باید تعیین کند چه باید انجام شود. فاز تجزیه و تحلیل شامل تعداد بسیاری کارگاه، تحقیقات زمینه‌ای و جمع‌آوری اطلاعات است.

مدل سیستماتیک ADDIE دارای شش ویژگی است:

۱. طراحی آموزشی برنامه آموزشی و فعالیت‌های یادگیری، یادگیرنده محور هستند.
۲. طراحی آموزشی یک فرایند هدف‌گرا است.
۳. یادگیرنده می‌تواند اقدامات مشخص و معنی‌دار نشان دهد و مشکلات عملی را حل کند.

مرحله پنجم: ارزشیابی

ارزشیابی فرایندی مستمر است که از مرحله تحلیل آغاز می‌شود و در سرتاسر فرایند طراحی آموزشی ادامه دارد و مرحله ارزشیابی در طول هر مرحله از فرایند جای می‌گیرد. در این مرحله ارزشیابی طرح آموزشی از همه ابعاد بررسی می‌شود (ارزشیابی از عملکرد فراگیران، رسانه‌ها و روش‌ها، فرایند آموزشی، بازبینی و اصلاح).

دو نوع ارزشیابی، تکوینی و تراکمی، معمولاً استفاده می‌شود. ارزشیابی تکوینی در حین آموزش انجام می‌شود و به تعیین یا تصحیح مسیر آموزش کمک می‌کند. ارزشیابی تراکمی در زمان اتمام آموزش برای تعیین اثربخشی یا اعتبار آموزش انجام می‌شود. مزیت ایجاد اهداف و مقاصد روشن در مراحل قبلی در طول ارزشیابی مشهود است. ارزشیابی معتبر به وضوح تسلط دانشجویان در جهت اهداف یادگیری و نتایج را ترسیم می‌کند.

در این مرحله، اطلاعاتی درباره مخاطبان، نیازهای یادگیری، بودجه، محدودیت‌های موجود و غیره جمع‌آوری می‌شود. تحلیل وظیفه، بررسی مهارت‌ها، دانش و توانایی‌های مورد نیاز برای یادگیرندگان و همچنین شناسایی توانایی‌های ورودی آنان، از جمله فعالیت‌هایی است که در مرحله تحلیل انجام می‌شود. از آنجا که ارزشیابی در تمامی مراحل این الگو جریان دارد، ارزشیابی تکوینی از مرحله تحلیل، آغاز می‌شود.

مرحله دوم: طراحی

عمده‌ترین فعالیتی که در این مرحله انجام می‌شود، انتخاب مناسب‌ترین محیط آموزشی متناسب با هدف‌هاست. در این مرحله طراحی آموزش طرح مبسوطی از آموزش را تدارک می‌بیند که شامل انتخاب روش‌ها و رسانه‌های آموزشی، و تصمیم‌گیری درباره راهبردهای آموزشی است. همچنین هدف‌های عینی، آزمون و طرح آموزش نیز در این مرحله صورت می‌گیرد. در این مرحله ارزشیابی تکوینی همچنان ادامه دارد.

مرحله سوم: تهیه

انتخاب یا تدارک رسانه‌ها و مواد آموزشی مورد نیاز، و تصمیم‌گیری درباره فعالیت‌های گروهی یا انفرادی، از جمله فعالیت‌های این مرحله به‌شمار می‌رود. اگر رسانه‌هایی از قبیل نوار ویدیویی، نوار شنیداری، اسلاید آموزشی، نرم‌افزار تعاملی و نظایر آن مدنظر باشد، این رسانه‌ها تهیه و تولید می‌شوند. هنگام تهیه‌ی رسانه‌های آموزشی می‌توان از مشارکت دانش‌آموزان نیز سود جست. این مشارکت نه تنها دانش‌آموزان را فعال می‌سازد، بلکه آنان را در یادگیری اثربخش یاری می‌رساند.

مرحله چهارم: اجرا

هنگامی که برنامه آموزشی طراحی و تهیه شد، اکنون آماده است که به‌صورت واقعی عملیاتی شود. به این منظور، عمل تکثیر و توزیع مواد انجام می‌شود. اجرای آموزش و پشتیبانی از برنامه‌ی آموزشی و هم‌چنین رفع مشکلات فنی، از عمده‌ترین فعالیت‌های این مرحله به‌شمار می‌رود. در مرحله اجرا نیز ارزشیابی صورت می‌گیرد. ارزشیابی‌های به‌عمل آمده، به‌ویژه بازخوردهایی را از عملکرد افراد شرکت‌کننده فراهم می‌آورد.

منابع برای مطالعه بیشتر :

۱. کریمی مونقی، حسین؛ ژبانی فرد، اکرم. طراحی آموزشی در علوم پزشکی: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مشهد؛ ۱۳۹۴.

2. Branch.R.M. Instructional Design : The ADDIE Approach. Verlag New York Inc : USA . 2009

mail: nms.edo@mums.ac.ir

Web: http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main